

UNIVERSITETET I BERGEN → FAKULTET FOR KUNST, MUSIKK OG DESIGN

→ INSTITUTT FOR DESIGN

Møbel- og romdesign/interiørarkitektur

TEKST → ELI-KIRSTINE EIDE, INTERIØRARKITEKT MNIL
PROFESSOR I ROMDESIGN/INTERIØRARKITEKTUR
INSTITUTT FOR DESIGN
FAKULTET FOR KUNST, MUSIKK OG DESIGN
UNIVERSITETET I BERGEN

WWW.UIB.NO/KMD

Studentprosjekt av Ingrid Tysnes Engelsen. Ombygging av gammel bunker i betong til terapi- og velværesenter for unge med psykiske helseplager.

UiB 2019

INSTITUTT FOR DESIGN ved Fakultet for kunst, musikk og design (KMD) ved Universitetet i Bergen (UiB) har forskning og studietilbud innen møbeldesign, romdesign/interiørarkitektur og visuell kommunikasjon. Våre tre samlende verdier er:

- **Bærekraftig utvikling og forståelse for globale relasjoner.**
- **Menneske- og miljøvennlige strukturer og materialer.**
- **Humanistisk og etisk kommunikasjon.**

2019 har vært preget av undervisning og forskning, nasjonalt og internasjonalt samarbeid og av innovasjon og samarbeid innad i UiB. Å være et institutt ved UiB har åpnet opp for spennende samarbeid med andre institutter, både innen fagstabens forskningsprosjekter og studentenes prosjekter og workshops.

UNDERVISNING OG FAGLIG IDENTITET OG INNHOLD:

Møbel- og romdesign/interiørarkitektur tar opp 13 studenter til BA studiet og 15–17 studenter til MA studiet. MA studiet er internasjonalt og har studenter fra ulike nasjoner, og deler av undervisningen er felles med fagområdet visuell kommunikasjon (til sammen ca. 30 studenter).

- Utdannelsen for interiørarkitekter

og møbeldesignere er 3 år bachelor + 2 år master.

- Utdannelsen er på høyeste nivå innen sitt fagområde i Norge og kvalifiserer til å søke opptak som stipendiat på Ph.d.-nivå.
- Fagfeltet har sin styrke og egenart i forståelsen av sammenhenger mellom rom og objekter som virker inn på hvordan vi bruker og opplever våre omgivelser. Utdanningen handler i stor grad om å jobbe med design og interiørarkitektur i relasjon til sentrale samfunnsområder og med fokus på miljø og nye bærekraftige løsninger.

BACHELORPROGRAMMET

Gir en solid basiskunnskap innen møbel- og objekt design, romdesign og interiørarkitektur, med kunnskap om form, farge, materialer, lys, lyd/akustikk, konstruksjon, ergonomi, miljø, estetikk og funksjon. Vårsemesteret 3. året avsluttes med bacheloreksamen, samtidig som studentene arbeider med søknad og prosjektbeskrivelse for opptak til masterstudiet.

Studieprogrammet er forankret i et fagmiljø som viderefører og fornyer en sterk tradisjon for arbeid i verksteder og spesialrom, kritisk tenkning og samarbeid med omverdenen. Læring skjer i stor grad gjennom eksperimentelt og praktisk arbeid.

Fakultetet har ulike verksteder som gir studentene mulighet til blant annet å arbeide med tre, metall, keramikk, gips, tekstil, laserskjæring, 3D-print.

NOEN AV ÅRETS BACHELORPROSJEKTER

I en prosjektperiode på ti uker får studentene innføring i ulike metoder, verktøy og teknikker som skal anvendes i et større prosjekt som involverer både interiørarkitektur og design av møbel/objekt satt i en større sammenheng og i offentlig miljø. Fra brukerundersøkelser og analyser, til idé/konsept, eksperimentering og utvikling, til ferdig resultat med arbeidstegninger, visualiseringer og modeller/mock-ups/møbel/objekt. Det legges vekt på utforskning og eksperimentering gjennom praktisk arbeid og på selvstendighet og refleksjon i designfaglig arbeid. Og det legges vekt på innovasjon innen materialer og muligheter for en mer miljøriktig utvikling.

Student Ingrid Tysnes Engelsen valgte i dette kurset å bygge om en gammel bunker i betong til et terapi- og velværesenter for unge med psykiske helseplager. Utformingen av senteret tar utgangspunkt i organiske former, taktile overflater og naturinspirerte farger.

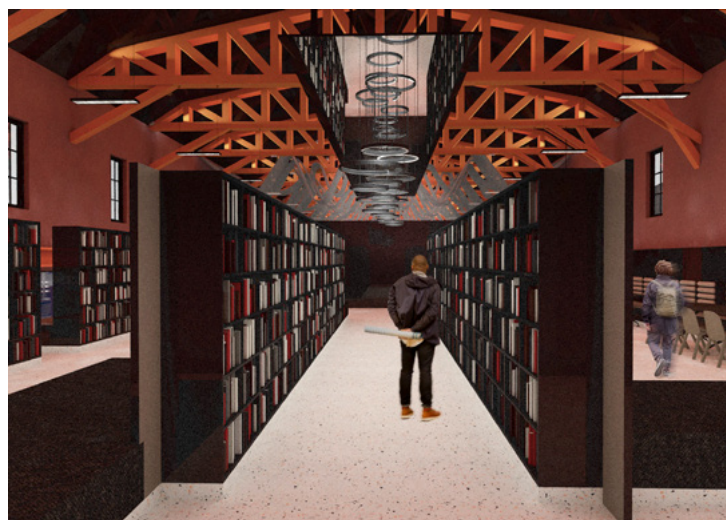
Tredje års bachelorstudenter var ansvarlige for KMDs stand på Greenhouse

Ice Music Festival på Finse.

Masterprosjekt til Murad Kahn, VÅG. Eget design til belysningsarmatur, studenten har selv glassblåst.

Masterprosjekt til Murad Kahn, VÅG. Interiør fra biblioteket.

ved årets møbelmesse i Stockholm. Temaet for årets stand var «KMD?» og studentene ble oppfordret til å jobbe med prosjekter som de selv brenner for. Vi ønsket å vise hva fakultetet KMD er gjennom hver students egenart. Dette resulterte i et bredt utvalg av ulike objekter der fellesnevneren var problemløsning gjennom formgivning. Flere av studentene har vært opptatt av hvordan man kan designe hjelpemidler med estetiske og taktile kvaliteter som ikke er stigmatiserende for brukeren. Som eksempler kan vi nevne rullator og dagslyslampe. Våre studenter er opptatt av temaer som spenner bredere enn møbeldesign i tradisjonell forstand, og flere av objektene som ble vist fram tar utgangspunkt i en empatisk, brukerorientert og analytisk tilnærming til designfaget.

Andre års BA-studenter med fagstab deltok i vinter på «Ice Music Festival» på Finse. Musikere spiller på instrumenter av is og våre studenter med fagstab lager iscenesettelsen av dette i is og snø for å lage den magiske arenaen der vi har publikum fra hele verden.

Festivalen har som hovedformål å gi en kunstnerisk totalopplevelse i naturen med musikk, design, form, iscenesettelse, lys og lyd, – alt basert på is. Dette for å kunne formidle på inspirerende måte et meget seriøst og viktig tema – «The Climate Change». Den globale situasjonen nå

med klimaendringen virker inn på hele vår tilværelse. Isen og det som skjer med den er muligens det sterkeste bilde på denne endringen vi er inne i. Festivalen med sine foredrag og konserter setter fokus på hvor viktig det er å ha en balanse med våre omgivelser, natur og omliggende kvaliteter.

MASTERPROGRAMMET I DESIGN - MØBEL- OG ROMDESIGN/ INTERIØRARKITEKTUR

utdanner kandidater med praktiske, metodiske og teoretiske forutsetninger for å arbeide med design og interiørarkitektur på høyt nivå. Kjernen i utdanningen er den enkelte students masterprosjekt, som er et større, selvstendig og eksperimentelt arbeid. Gjennom sine masterprosjekter bidrar studentene til nytenkning og faglig utvikling. Her håndteres helhetlige og komplekse problemstillinger.

Våren 2019 gikk 13 masterstudenter ut med bestått eksamen og med varierte, innovative og nyskapende prosjekter.

Murad Kahn vant «Statsbygg studentpris for fremragende interiørarkitektur 2019» med sitt masterprosjekt VÅG. Prosjektets problemstilling: «Hvordan dekke lokalbefolkningens behov på et og samme sted?» Prosjektets budskap var å vise at byutvikling ikke behøver å være preget av riving og ny bebyggelse. Å ta vare på eksisterende bygg og bydelens identitet,

og skape nye aktiviteter sammen med menneskene som bor i området, bidrar til en bærekraftig og berikende endring av bymiljøet. Med de utfordringer med miljø og klima vi står overfor nå, er dette et viktig fokus; å benytte eksisterende bygninger fremfor å rive og bygge nytt. Prosjektet viser hvilke muligheter det ligger i gjenbruk.

Juryens begrunnelse: «This thesis explores how to meet the needs of the local population in one combined location in Laksevåg close by Bergen. The candidate Murad Khan sees this project as a measure for city development, activating an area by transforming an existing building. To amplify the effect of the transformation, the building has a hybrid solution combining several functions to facilitate for a wider usage. The thesis carefully bring the reader through thorough studies based on participation with meetings with the public and different uses, interviews, history and so on leading to a machine shop. VÅG, the heart of Laksevåg. Murad gathers information going through several case studies of libraries and mapping how people use and move in social spaces. The design process shows beautiful and explanatory illustrations, showing the progress through bubble diagrams, color and material analysis and perspectives that make the project intuitive and credible. The design process shows beautiful and explanatory illustrations. The candidate

Andrea Kristine Fredriksen vant Anne Alnæs' studentpris 2019 med sitt masterprosjekt 22.7.M19. Rommet hvor hver av ofrene blir minnet.

Hvert av kvadratene er en sjakt med glassplate oppå.

gently balances the transformation and preservation of the machine shop, whilst also daring to add the new elements. There are amazing illustrations supported the project and making it credible. With exceptional confidence and deliberate choices in all stages. Murad shows a solid and beautiful interior architectural work from beginning to end.»

Andrea Kristine Fredriksen vant Anne Alnæs' studentpris 2019 med sitt masterprosjekt 22.7.M19. Prosjektets problemstilling: «Kan Norges tidligere hovedpolitistasjon transformeres til et sted for å minnes 22. juli 2011?» Prosjektet tar utgangspunkt i at det midlertidige læringssenteret i regjeringskvartalet flytter permanent inn i Møllergata 19. Med utgangspunkt i hendelsene 22. juli 2011 har studenten undersøkt hvordan Møllergata 19 med sin fysiske tilstedeværelse og historiske fortid kan legges til rette for ny bruk. Det overordnede målet har vært å få kjennskap til hvordan mennesker sanser, opplever og bearbeider inntrykk. I prosjektet har hun undersøkt hvordan et læringssenter også kan være et sted for å minnes. Hvordan et læringssenter for 22. juli 2011 kan bidra til å bevare deler av historien til Møllergata 19 gjennom ny funksjon. Hvordan romlige virkemidler bidrar til å skape steder for å minnes spesifikke hendelser, og om hendelsene 22. juli 2011 i det hele tatt lar seg fremstille. Andrea sier selv om sitt prosjekt: «Å velge dette temaet har å gjøre med min dype tro på faget interiørarkitektur. Jeg har

tro på at bevisst design av omgivelsene kan bidra til å samle mennesker og trigge samtaler på en helt spesiell måte. For meg har prosjektet satt på prøve det jeg opplever at interiørarkitektur handler om.» Juryens begrunnelse: «Vinneren av årets Anne Alnæs' studentpris berører et vanskelig tema. Juryen opplever oppgaven som sterk, akademisk og kunstnerisk. Den beveger seg på en knivsegg mellom fengsel og terrorhandling – og vern og transformasjon. Oppgaven er basert på en dyp analyse, den er konkret og tydelig formulert og godt gjennomført. Det bærer preg av forståelse for interiørarkitektur og presentasjonsteknikk. 22.7M19 tar utgangspunkt i at det midlertidige læringssenteret i regjeringskvartalet flytter permanent inn i Møllergata 19. Med utgangspunkt i hendelsene 22. juli 2011 har hun undersøkt hvordan Møllergata 19 med sin fysiske tilstedeværelse og historiske fortid kan legges til rette for ny bruk. Det overordnede målet har vært å få kjennskap til hvordan mennesker sanser, opplever og bearbeider inntrykk. En dristig oppgave som har fanget juryens hjerte.»

Kamilla Stokkevåg vant prisen Årets Nykommer 2019 med sitt masterprosjekt Lytteland. Nykommerstipendet deles ut av Sparebank 1 SR-Bank i samarbeid med Design Region Bergen. Prosjektets problemstilling: «Korleis lage romlege verkemiddel for positive opplevingar i møte mellom barn og litteratur på biblioteket?» Prosjektet tar utgangspunkt i eksisterende

bygning på Laksevåg som gjøres om til et bydelsbibliotek. Studenten har jobbet med rom-, møbel- og tekstildesign, og prosjektet ligger i skjæringspunktet mellom kunst, design og scenografi. Prosjektets fokus er barns bevegelse i kombinasjon med interessen for å lese. Kamilla sier selv om prosjektet: «Dans er ei utforsking av forholdet mellom menneske i bevegelse i rom. Dette er noko som er med meg i dei fleste designprosjekt. Eit rom eller eit møbel kan legge føringar for korleis menneske bevegar seg, og kan til og med oppfordre til bevegelse og utforsking. Eg er fascinert av møblar som bryt med våre idear om korleis for eksempel ein stol ser ut. Dette kan til dømes vere møblar som gir kroppen fleire moglegheiter ergonomisk, eller som appellerer til fantasien med sitt formspråk. Miljøet i eit bibliotek for barn kan strekke seg ut som ei forlenging av bøkene det rommar. Eg har arbeidd mot å skape eit romleg element som utstråler undringa og magien vi finn i bøkene. Leiken kan vere eit mål i seg sjølv, men også vere ein veg til leselyst. Møbelet prosjektet har resultert i skapar spennande romlege opplevingar for born. Det kan omfamme formidlingssituasjonen og kanskje også bidra til ei meir spennande formidling.»

Juryens begrunnelse: «Lytteland er en invitasjon til lek og bevegelse. Kamilla har utformet et møbel som er et organisk landskap og på samme tid en romdeler, et sittemøbel og en grafisk form i tekstil. Objektet skaper en scenografi med store

Kamilla Stokkevåg vant prisen Årets Nykommer 2019 med sitt masterprosjekt Lytteland. Studentens eget møbeldesign og hun har også designet møbelstoffet.

variasjoner som drar historiefortellingen inn i det fysiske rom. Prosjektet er strålende realisert og viser stort potensiale i å skape interesse for litteratur blant barn.»

Disse prosjektene viser alle en viktig holdning i faget vårt: Mennesket i sentrum, omgivelsenes påvirkning og betydning, om sanser og opplevelser, om materialer, ressursbruk og om bygg og gjenbruk i et miljøriktig perspektiv.

FAGSTABEN

Fagstaben arbeider med ulike forskningsprosjekter; individuelt, i samarbeid med kollegaer og i samarbeid med masterstudenter og stipendiater. Prosjektene presenteres i publikasjoner og på konferanser i inn- og utland.

Fagstaben på fagområdet møbel- og romdesign/interiørarkitektur:

- Petter Bergerud, professor i romdesign, 100% stilling.
- Eli-Kirstin Eide, professor i interiørarkitektur, 100% stilling.
- Ørjan Djønne, førsteamanuensis i interiørarkitektur og møbeldesign, 100% stilling.
- Svein Petter Knudsen, førsteamanuensis i møbeldesign, 100% stilling.
- Alexandre Ralston Bau, høyskolelektor i romdesign, 50% stilling.

50%-stillinger i farge, form og tegning på Institutt for design:

- Mette L'orange, Mikkel Wettre, Charles Michalsen, Kate Madsen.
- Koordinator for masterprogrammet Institutt for design: Hans Sagan.
- Koordinator for teoriprogrammet Institutt for design: Einar Wiig.

UTDANNINGEN OG UTFORDRINGENE VIDERE:

Våren 2020 skal nye 15 masterstudenter presentere sitt prosjekt, skriftlig og visuelt, og avlegge sin eksamen. Prosjektene har et tydelig fokus på våre globale miljøutfordringer og klimaendringer. Disse utfordringene gjenspeiler seg både i undervisningen, fagstabens forskningsprosjekter og i studentprosjektene.

Utfordringene med å ta vare på naturen og å hindre videre utvikling av menneskeskapte klimaendringer handler om sirkulærøkonomi (reparere, gjenbruke, resirkulere), karbon-fangst (bygge i tre), energi-økonomisering (god isolering, alternativ oppvarming) for å nevne noen viktige områder som er av betydning for vårt fag og som vi kan være med til å utvikle. Utdannelsen vår har nye og interessante muligheter som skal resultere i innovative prosjekter. Derfor prøver vi ut nye materialer, hvor organisk avfall kan bli materialer som erstatter plast. Vi ser på

håndverkstradisjoner og bruk av tre med tanke på objekter som kan repareres og gi mulighet for endringer av formuttrykk og funksjon i et langt livsløp. Vi viser at gjenbruk av bygg gir estetiske og funksjonelle løsninger i henhold til bruken og brukerne, til sanselige opplevelser og til dagens krav, og tydeliggjør med dette at riving er unødvendig. Dagens satsning på å bygge offentlige og private bygg med massivtre (krysslimt tre) er interessant, men vi ser utfordringene det gir med at alle innvendige flater er av glatthøvlet gran. Derfor ser vi på mulighetene for ulike overflater i modulene for å gi interiørarkitekturen ulike kvaliteter for ulike opplevelser. Kan vi planlegge for større fleksibilitet i boliger, med flyttbare vegger og fleksibel innredning? Dette vil hindre ressurskrevende ombygginger.

Veien videre for vårt fag og vår utdanning dreier seg om å utvikle innovative og nyskapende løsninger som bidrar til et bedre miljø med tanke på natur og klima. Møbel-/objektdesign og interiørarkitektur handler om å gi mennesker gode omgivelser og produkter for en bedre hverdag med tanke på estetikk, funksjonalitet, opplevelser og varighet. Dette krever også en forståelse for ressursbruk og bevaring av et levedyktig miljø.